УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНІЙ СОЮЗ
75 pokib
Служби Народові

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly: 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVI. Ч. 146. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 13-го СЕРПНЯ 1969 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, AUGUST 13, 1969 No. 146. VOL. LXXVI.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Вівторок, 12 серпня 1969

В АМЕРИЦІ

ДЕРЖАВНИЙ СЕКРЕТАР ЗСА ВІЛЬЯМ П. РОДЖЕРС закінчив свою дипломатичну подорож, що її він спочатку відбував разом з през. Ніксоном і потім сам, по різних країнах Азії. Зупинившись на архіпелягу Пагопаго на Тихому океані, Роджерс заявив у розмові з журналістами, що ЗСА започаткували нову за своїм стилем політику в азійському просторі і в країнах Тихого океану, пристосовану до існуючих умов і більш примирливу у відношенні до комуністичного Китаю. Під час своєї подорожі Роджерс відвідав Японію, Південну Корею, Тайван (Формозу), Філіппіни, Індонезію, Австралію і Нову Зеляндію. В травні ц. р. державний секретар відвідував Сіям, Індію, Пакістан та Іран.

ОДИН ІЗ МЕДИЧНИХ ДОСЛІДНИКІВ МЕДИЧНОЇ ШКОЛИ ІМ. ДЖАНА ГОПКІНСА у Вашингтоні подав до відома, що там повелося випродукувати вакцину проти холери, яка є набагато успішніша, як усі з існуючих вакцин. Сповістив про це д-р Чарльз К. Дж. Карпентер під час зустрічі американських і японських науковців. Він заявив ще, що нова вакцина буде особливо ж ефективною в Азії, де жертвами холери стає кожного року багато тисяч людей.

ПРЕЗ. НІКСОН ПОЧАВ СВОЇ ОДНОМІСЯЧНІ ВАКАЦІЇ поїздкою із Сан Клементе в Каліфорнії здовж берегів побережжя Тихого океану в супроводі свого військового помічника майора фльоти Джека Бреннана. В середу 13 серпня през. Ніксон буде господарем бенкету на пошану астронавтів із залоги „Аполло 11" і потім працюватиме над трьома посланнями до Конґресу щодо запропонованої ним реформи доброчинности в ЗСА.

ВНАСЛІДОК ТОРНАДО, що проходив вночі з 9 на 10 серпня ц. р. стейтом Огайо, в передмістях Сінсіннаті згинули чотири особи, в тому одна молода мати з двома синами і 235 осіб були поранені. Торнадо знищив 525 домів і багато підприємств. 460 родин евакуйовано. Втрати, що їх спричинив торнадо, обраховують на сім мільйонів долярів.

ДЕЦИЗІЯ ПРЕЗ. НІКСОНА найменувати нового суддю Найвищого Суду ЗСА без консультації з Американською Асоціяцією Адвокатів зустрілася з критикою новонайменованого президента цієї асоціяції Бернарда Сеґала, який заявив, що в таких важливих випадках, як найменування нових суддів Найвищого Суду, президента ЗСА повинен завжди радитися з проводом Асоціяції Адвокатів. Заява Саґала є відповіддю на повідомлення през. Ніксона після його прибуття до Орендж в Каліфорнії, що він ще цього тижня найменує нового суддю і що про те, хто є десиґнованою ним особою, знає тільки генеральний прокуратор Джан Н. Мічелл.

У СВІТІ

УРЯДОВЕ КОМУНІСТИЧНЕ РАДІО В ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНІ ВИСТУПИЛО з гострим попередженням чехів і словаків, щоб вони не підпали під вплив „антисоціялістичних сил" і не брали участи в будь-яких зборах чи заворушеннях протидержавного типу. У повідомленні сказано, що в ЧССР „антисоціялістичні сили" розповсюджують безліч листівок, у яких закликається до протирежимних виступів 21 серпня — в першу річницю окупації країни совєтською армією. З „вакацій" на Криму спішно повернулись до Праги президент Л. Свобода і провідник комуністичної партії Г. Гусак, а кореспонденти різних країн повідомляють про посилений рух частин совєтської та інших армій країн Варшавського пакту.

ВЖЕ 30-И З ЧЕРГИ УРЯД У ПОВОЄННІЙ ІТАЛІЇ, складений з християнських демократів, очолений президентом Маріяно Румором, одержав вотум довір'я під час першого голосування. Християнських демократів підтримали колишні союзники — соціялісти з ліво - центрової коаліції. Сподіваються, що склад нового уряду буде затверджений також Сенатом.

ПАПА ПАВЛО VI ЗАТВЕРДИВ найновіший переклад збірки псальмів латинською мовою. Над перекладами і вивченням помилок працювала спеціяльна комісія з 1964 року. Зокрема були виправлені ті місця з Біблії, які св. Ярема свого часу невірно переклав на латинську мову. Новий переклад вже надійшов до розповсюдження.

ВИБУХОМ БОМБИ В АТЕНАХ БУЛИ ПОРАНЕНІ дві американські туристки. Саморобна бомба, що вибухнула на Олімпійському аеродромі, завдала їм незначних поранень. Крім них, були легко поранені ще п'ятеро осіб. Вибух бомби спричинив паніку на аеродромі, яка, одначе, тривала коротко. Це вже одинадцятий випадок в центрі грецької столиці за останні півтора місяці. Вважають, що бомбу підклали противники сучасного грецького уряду, бажаючи тим пошкодити туризмові і сподіваючись, що такими актами вони заохотять уряд ЗСА провадити супроти військового грецького уряду більш тверду політику.

ЗА ОСТАННІ 41 РІК У ФРАНЦІЇ ВІДБУЛАСЬ 13-ть разів девальвація франка, і тепер французький франк має менше ніж одну соту своєї вартости. За цей період американський доляр зазнав девальвації лише один раз, у 1934 році, коли його золоте забезпечення впало до 59 відсотків попередньої вартости доляра. Впродовж понад 10 років франк був стабільний, після девальвації, що її проведено за президента де Голля. Тепер, після найновішої девальвації, один американський доляр має вартість на французькі нові гроші 559 франків. Для американських туристів у Франції таке зниження купівельної сили франка означає підвищення вартости доляра: якщо за якусь річ турист платив дотепер 8 дол., то нині він платить за неї лише 7 долярів.

МІСТО-ДЕРЖАВА СІНҐАПУР ВІДЗНАЧИЛО 150-річчя свого існування парадою, в якій взяли участь яких 30 тисяч осіб. У параді взяв участь і новий танковий відділ збройних сил Сінґапуру, складений з 18 танків. Сінґапур звернувся з проханням до Ізраїлю продати йому 50 вживаних французьких танків, ізраїльські офіцери допомагають вишколювати сінґапурське військо. Це місто-держава нараховує 2 мільйони осіб. Під керівництвом прем'єра Лі Куана Єва Сінґапур досягнув становища одної з найбільш розвинених економічно країн у Азії. Решти англійських військ вийдуть із Сінґапуру в кінці 1971 року, і тому це місто-країна активно розбудовує власні збройні сили.

ПРЕЗИДЕНТ НІКСОН ПЕРЕДАВ КОНҐРЕСОВІ ПЛЯН ДЕРЖАВНОЇ ДОПОМОГИ ПОТРЕБУЮЧИМ

Вашингтон. — Президент Ричард Ніксон переслав у понеділок, 11-го серпня, Конґресові ЗСА свій новий плян державної допомоги потребуючим, що його він з'ясував американському народові у своєму радієвому і телевізійному виступі минулої п'ятниці, 8-го серпня. Новий плян доброчинности президента Ніксона характеризують, як „програму працюючої нації", бо його головна ціль допомогти потребуючим вишколитись та дістати відповідну працю, яка забезпечувала б їм прожиток. Плян передбачає також поважні зміни у федеральній, стейтовій та міській допомозі потребуючим. Наприклад досі не одержували жадної державної допомоги ці родини, як в них хтось працював, без уваги на те, скільки він заробляв, навіть як це було багато менше ніж 3,300 долярів річно, що вважається межею убогости. Новий плян передбачає відповідну допомогу також „працюючим бідним". Якщо в родині ніхто не працює і родина не має жадних прибутків, новий плян ґарантує такій родині мінімальну допомогу в сумі 1,600 долярів річно. Якщоб у родині хтось працював і не заробляв більше, як 720 долярів річно, то цього не братиметься до уваги і така родина все ж дістане 1,600 долярів державної допомоги, отже матиме 2,320 долярів річного прибутку. При зарібкові понад 720 долярів річно, бідні родини діставатимуть все ще половину мінімальної державної допомоги. Отже, якщо родина заробляла б річно 2,000 долярів, то вона все ще дістане 960 долярів допомоги з федеральних фондів. Передбачено цілий ряд інших поліпшень для потребуючих, як також видатнішу федеральну допомогу стейтам в їх добродійних програмах. На цю федеральну доброчинну програму передбачається в бюджеті чотири більйони долярів. Тим не менше з багатьох джерел висловлюється критичні завваги, що й ця програма ще далека від вистачальної.

Сенат ЗСА обмежує фонди на оборону

Вашингтон. — Критики Пентагону в Сенаті ЗСА, яким минулого тижня бракувало ще тільки один-два голоси, щоб заблькувати запропоновану Урядом президента Ніксона систему антибалістичної оборони, здобули деякий успіх, добившись поважного обмеження оборонного бюджету, передбаченого на 20 більйонів долярів. Насамперед ліберальна коаліція в Сенаті потрапила більшістю 90 голосів, при інших здержаних або відсутніх, перевести доповнення до закону, щоб обмежити транспортацію, магазинування і вживання хемічої та біологічної зброї. В дальшому проголосовано більшістю 96 голосів зменшити на 25 мільйонів долярів запропоновану суму 100 мільйонів на т. зв. наглий оборонний фонд, що ним довільно міг би користуватись Департамент Оборони. Було намагання зменшити цей фонд наполовину, але його не проголосовано. Вкінці, сенатор Фулбрайт запропонував зменшення фондів на військово-оборонні досліди, що їх передбачається в бюджеті на суму 45.5 мільйона долярів, але над цією справою ще не було голосування.

Головний суддя Бирґер пропонує реформу в'язниць

Даллес. Головний суддя Воррен Е. Бирґер, промовляючи тут на одному прийнятті, видвигнув потребу перевірки та відповідної реформи американської в'язничної системи в тому сенсі, щоб можна було якнайбільше ув'язнених злочинців направити і знову повернути як чесних і корисних членів суспільности. Бирґер рекомендував Асоціяції Американських Адвокатів, щоб вона опрацювала відповідний плян. Говорячи про потребу реформи в американській в'язничній системі, головний суддя Бирґер ствердив, що в жадній іншій країні світу не існує така дбайлива опіка ув'язненими проступниками, яким дається максимальні можливості оборони. „В останніх роках ми створили для обвинувачених проступників найбільш вибагливу процедуру, систему судів, нових судів, відкликів і перевірою після засуду, що ними не може виказатись жадна інша суспільність у світі" — говорив Головний Суддя, завваживши, що це навіть могло захитати балянс оборони прав суспільности в користь прав проступників.

Европейський Спільний Ринок хоче допомогти Франції в подоланні кризи

Брюссель. — Представники країн Европейського Спільного Ринку наблизилися до порозуміння щодо заходів, які мали б бути проведені щодо пристосування всього господарства репрезентованих в цій економічній спільноті держав до девальвації французького франка й утримання на відповідному рівні цін на сільсько-господарські продукти. Головним спірним питанням під час нарад репрезентантів держав Европейського Спільного Ринку, які відбувалися тут з понеділка 11 серпня на вівторок 12 серпня і тривали понад 13 годин, була справа реченця, на протяг якого мала б бути припинена дія існуючої спільної системи сільськогосподарських цін. Представники Голляндії настоювали на тому, щоб це припинення зобов'язувало тільки до кінця цього року. Представники п'яти інших держав запропонували, щоб припинення системи цін зобов'язувало до кінця 1971 року з тим, щоб Франція включалася в процес її відновлення. В нараді держав Европейського Спільного Ринку, що була скликана надзвичайним порядком, брали участь міністри фінансів та сільського господарства заінтересованих країн. Президент екзекутивного комітету Спільного Европейського Ринку Жан Рей, заявив, що проведення девальвації у Франції було надто несподіване, що воно подіяло, як блискавка, і що ситуації й настрої в Спільному Ринку були б набагато кращі, якщоб французький уряд був зачекав з проголошенням свого рішення про девальвацію до суботи і зокрема, щоб він був поконсультувався заздалегідь із своїми спільниками в системі Спільного Ринку.

Комуністи започаткували нову офензиву в Південному В'єтнамі

Сайгон. — Комуністичні збройні сили, складені здебільшого із з'єднань Північного В'єтнаму, заатакували у вівторок 12 серпня ц.р. понад сто міст, містечок і баз по всій території Південного В'єтнаму, обстрілюючи їх ракетами, мортирами й кулеметним вогнем. Головними цілями широко розгорненої атаки були міста Сайгон, Дананґ і Гуе. Під сильним комуністичним вогнем опинилися також три столиці південно-в'єтнамських провінцій поблизу камбоджеської границі на північ від Сайгону. Важкі бої розгорнулися у трьох північних провінціях, в операційній зоні третього корпусу ЗСА, в області здовж границі з Камбоджею 110 на 50 миль у промірі. Нова комуністична офензива не була для американського командування несподіванкою: про її плянування американська розвідка мала вже інформації з різних джерел. Головну ролю в новій офензиві відіграють північно-в'єтнамські дивізії, дві або три, виряджені в ракети, міномети й іншу наступальну зброю. Піхотні з'єднання комуністів провели атаки на столицю провінції Анлок, 60 миль на північ від Сайґону, на столицю дистрикту Локнінг, 74 миль від Сайґону, на столицю провінції Сонґбе, як також на американські артилерійні бази, що охороняють окремі міста. Бої продовжуються. Нова офензива є найтяжчою з усіх, що відбувалися у Південному В'єтнамі після 11 травня ц.р..

Державний секретар Роджерс вважає ситуацію у В'єтнамі за „тимчасову тишу"

Сан Клементе, Каліфорнія. — Повернувшись із своєї поїздки по азійських і тихоокеанських країнах, державний секретар Вільям П. Роджерс схарактеризував тут під час короткої пресової конференції теперішню мілітарну ситуацію в Південному В'єтнамі, як „тимчасову тишу", не зважаючи й на те, що комуністи почали там нову офензиву. На думку Роджерса, комуністи хочуть поступового сповільнення війни й обмеження воєнних дій. Він підкреслив, що його оцінка теперішньої військової ситуації в Південному В'єтнамі погоджується з поглядом адмірала Джана С. МекКейна, головного командувача американських збройних сил на Тихому океані. Започаткування нової офензиви, за словами Роджерса, ще не визначає того, що комуністи плянують поширити воєнні операції взагалі. Згідно із його ствердженням, зменшилася також до деякої міри інфільтрація північнов'єтнамських військ на територію Південного В'єтнаму. Відбув державний секретар свою пресову конференцію після того, як він склав звідомлення із своєї поїздки президентові Ніксонові, який саме тепер перебуває в Сан Клементе, де для нього влаштовано бюра в новозбудованому на площі стації Прибережної Сторожі будинку, поблизу літнього дому Президента.

Совєтська влада відповідальна за повені в Україні

Про повені в Україні читаємо дещо у „Свободі", але причини їх куди глибші, як це подає преса. Зі скупих вістей, що їх обережно подають нам наші давні знайомі з рідних земель можемо уявити собі причини і наслідки тих стихійних нещасть, до яких у великій мірі причинилася московська окупаційна влада.

Від 1914-го року (вибуху Першої світової війни) ніхто не займався реґуляцією Дністра і його приток. Греблі, побудовані тому 80 років через брак консервації під час 20-літнього панування Польщі та 25-літньої окупації москалями, силою своєї старости не спроможні виконувати свого завдання, яке їм придумали австрійські інженери. Коло греблей були охоронні терени - резервати, засаджені лозиною, що стримували в собі розлив вод Дністра на сусідні поля-городи. За Польщі водні уряди при воєвідствах існували більше як „синекури" для різних „заслужених" зі заходу, але через повітові староства лозина таки охоронялася перед нищенням худобою чи безгосподарним витинанням. Тепер це відпало, бідний колгоспник примушений чимось запалити і він на безлісним південнім Поділлі мусить рятувати себе, витинаючи лозину над Дністром. Також, де він має попасти свою одиноку коровину чи козу? Лози над Дністром в країні „трудящих" вважаються за нічию власність, якої однак явно не можна собі брати.

Найбільше потерпіли в цім році від повені села над Дністром в товмацькім, бучацькім, заліщицькім і борщівськім повітах. Вже повінь в 1941 році показала, що леґковаження такого стихійного явища може мати катастрофальні наслідки. Безплянове вирубування лісів в Карпатах в районах доплитвів Дністра викликує нагле піднесення рівня води у таких річках як Стрий, Свіча, Лімниця і обі Бистриці. Лісова господарка, яку грабунково провадять москалі вже 25 років у наших Карпатах, довела до того, що наші зелені Карпати стали голими. „По плану" вирубують там, звідки найлегше вивезти, без огляду на наслідки. Совєтські лісоводи, наслані для експлуатації наших лісів, „працюють" так, наче в Олонецькій чи Володогській областях, де зовсім інші обставини росту. Маємо тепер виливи Дністра в околицях Станиславова (Івано-Франківське), де їх колись зовсім не було. Природа сама реґулювала відпливи води у доплитвах і самому Дністрі.

Обдираючи наших селян зі землі, окупаційна московська влада спихала колгоспників, бувших землевласників, до надбережних парцель, які впали жертвою повені. Колгоспник використовує як може ці рештки-остатки, якими зволила обділити його „влада трудящих". Орати не має чим, перекопує рискалем і хоче посадити трохи городовини і картоплі та кукурудзи, а тут нагло повінь забрала все, а його „присадибну ділянку" вкрила намулом. Ніхто його недолею не турбується. Навпаки, правління колгоспу вдоволене, що той, майже даровий робітник (2 до 3 кілограми збіжжя за трудодень, 12 годин!) тепер вже мусить піти на роботу до колгоспу, бо згине з голоду.

Минулого року річка Дуба (доплив Серету), що пливе яром з Тлустого до Касперовець, на саму Томину

(Закінчення на стор. 4-ій)

„Джуїш Вік" про суперечку між совєтськими спортовцями і групою жидів у Лос Анджелесі

Лос Анджелес, Каліфорнія. — Представники різних жидівських організацій і товариств у ЗСА мали кілька зустрічей і розмов із совєтськими спортовцями, які провадили змагання з американськими і англійськими атлетами. Як інформував „Джуїш Вік" з 24 липня, жидівські представники передали керівникові совєтської групи Попову копію протесту проти затримання Бориса Кочубіївського і його арешту за те, що він бажав виїхати з України до Ізраїлю, а також інші матеріяли про переслідування жидів в СССР. Деякі совєтські спортовці в розмовах заперечували, що в СССР є переслідування чи утиски жидів. Один із них сказав, що для жидів у Совєтському Союзі створено їхню національну область Біробіджан на Далекому Сході і „коли жид бажає таких прав, що їх має українець чи вірменин, то повинен їхати до Біробіджану". На це відповів керівник УКЛА Єгуда Бен Руссі, що Біробіджан був створений штучно і між тією областю і жидівством в СССР немає нічого спільного в будь-якому відношенні. Жидівські представники вислали телеграму на адресу Попова з проханням, щоб він передав урядові СССР домагання, аби жидам у Совєтському Союзі були надані всі права громадянства та щоб вони мали право вільно еміґрувати з СССР. Один із совєтських спортсменів твердив, що з СССР може виеміґрувати кожний, хто тільки забажає.

„МАЛЯРСЬКІ ЗАКОВИКИ" НА СОЮЗІВЦІ — КУЛЬТУРНА ПОДІЯ СЕЗОНУ

Союзівка, Керґонксон. — Коло 300 осіб, у тому половина молоді, уважно прислухались думкам і поглядам про ситуацію українського мистця та українського мистецтва у вільному світі, що її висловлювали і над ними дебатували три з найвидатніших українських мистців-малярів: Едвард (ЕКО) Козак, Яків Гніздовський і Любослав Гуцалюк. Оригінальна зустріч цих трьох мистців відбулася на Союзівці в неділю, 10-го серпня ц.р., в серії культурних вечорів, і прибрала форму панелю, під час якого зв'язався цікавий діялог поміж мистцями і слухачами. Вечір відкрив коротким вступним словом один з управителів Союзівки п. Володимир Квас. Він привітав доповідачів та публіку від імені управи Союзівки і Культурної Комісії УНСоюзу та представив маестра Е. Козака, що проводив вечором. Кожний з трьох мистців сказав своєрідне, 10-хвилинне експозе на тему ситуації українського мистця на Заході, з'ясовуючи при цьому своє мистецьке „кредо", свої погляди на характер, цілі і завдання українського образотворчого мистецтва в сучасному світі. Потім забирали слово слухачі, ставивши запитання мистцям-доповідачам, які їм відповідали, поширюючи при цьому тематично і змістовно заторкнену проблематику — свої „малярські заковики". Закриваючи цей успішний і справді культурний вечір, голова панелю Е. Козак склав сердечну подяку управителям Союзівки, п.п. В. Квасові і Д. Слободянові за допомогу у влаштуванні цього вечора, за безінтересовне й прихильне ставлення управи цієї оселі до справ рідної культури і мистецтва. Упродовж неділі відбулася, при великому зацікавленні гостей Союзівки, в концертовій залі „Веселки", виставка картин Я. Гніздовського, Л. Гуцалюка і Е. Козака, під час якої, в розмірно короткому часі, продано 27 картин. Виставку оглянуло біля тисячі осіб.

Едвард Козак - ЕКО

В суботу, 9-го серпня, відбувся на Союзівці концерт одного з найвидатніших в Америці і Канаді українських піяністів молодшого покоління, Іринея Жука, лавреата багатьох конкурсів, абсольвента Джуліярд інституту, широко знаного з концертових виступів також по радіо й телевізії в Канаді, Европі й ЗСА.

В контесті молодих талантів, у ту ж саму суботу, виступила вперше на Союзівці талановита адептка співу, 17-літня Тамара Ващук з Дітройту, що виконала декілька українських та американських пісень при акомпаніяменті Ліди Лапичак з Чикаґо. Виступала теж танцювальна група Ансамблю працівників Союзівки зі своєю солісткою, Марусею Вишинською.

Союзівка має нову кралю тижня. Це 19-літня Маруся Сисак з Дітройту, дочка п-і Тамари і Андрія Сисаків, студентка 2-го року Вейн Стейт Університету, що студіює журналістику, співає в хорі „Трембіта" та в місцевому церковному хорі, бере лекції сольоспіву і малярства.

Новий партійний провідник в Азербейджані критикує міністрів корупціонерів

Недавно призначений на пост першого секретаря ЦК КП Азербейджану Гайдар Алієв виступив у Баку з гострою промовою, називаючи майже всіх „міністрів" тієї закавказької „республіки" корупціонерами, безвідповідальними, лінтюхами тощо. Г. Алієв перед призначенням його на пост першого секретаря партії був керівником азербейджанського КҐБ. В опублікованій у газеті „Бакінскій рабочій" промові новий ґавляйтер Азербейджану — мусульманської країни в СССР, заявив, що прийшов час „викрити інтриґанів, кар'єристів, викликувачів неспокою, обманників" та подібних, які загніздились навіть у так зв. уряді Азербейджану. Він сказав, що плянів добування нафти не виконується, багато заводів і фабрик працюють незадовільно, занедбано шляхобудування, на базарах процвітає спекуляція. В самому Баку, столиці Азербейджану, населення скаржиться на погану медичну опіку, поганий транспорт і т.п. Не зважаючи на таку гостру критику, на тому ж засіданні ЦК КП Азербейджану виступав з головною промовою „прем'єр" А. Іскандеров. Дотепер совєтська преса уникала публікування гострих викривальних промов про справжній стан справ у різних районах СССР. Інформацію про виступ вчорашнього каґебіста, а нині першого секретаря ЦК КП Азербейджану Г. Алієва подав „Ню Йорк Таймс" з 12 серпня.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢.
Статті підписані їх авторами, не мусять відповідати становищу редакції.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Перед нашими великими подіями

Ще тривають вакації, наші вакаційні оселі ще заповнені тими, що мають заслужений відпочинок, а ті, що його відбули чи ще на нього очікують, користають бодай з вільних від праці „кінців тижня" і виїздять над море чи в гори. Закриті ще двері шкіл і роїться від дітвори та молоді на оселях їхніх організацій, а по багатьох церквах недільні відправи скорочені тим, що священики не виголошують проповідей. Могла б і газета заощадити час своїм читачам, достосовуючись до „огіркового сезону" і друкуючи „легкі" речі. Але життя не знає відпочинку і, як під час праці і на вакаціях ми все одно мусимо дбати про хліб насущний, так і в громадських та суспільних справах не можемо навіть на короткий час забувати і відмежуватись від тих справ і проблем, які маємо чи які нас очікують.

Цих справ і проблем у нас, як і в кожному суспільстві, багато, але є дві такі, які заслуговують на окрему увагу.

Перша з них, цих великих наших справ, яка відноситься до всіх українців у вільному світі, це заповіджене на кінець вересня урочисте посвячення собору св. Софії в Римі з участю Папи Павла VI. Всі українські католицькі єпархії і екзархати у вільному світі, як і багато громадських організацій та приватних осіб, влаштовують з цієї нагоди паломництво до Риму, їдуть туди наші мистецькі ансамблі, висилають своїх репрезентантів численні установи. Очевидно, що будуть там всі українські католицькі Владики. Це буде велика маніфестація, ціль якої переходить саме тільки посвячення новозбудованого храму, хоч і як це важливе. Наша участь і наша постава в тих урочистостях повинна причинитися до остаточного здійснення того, чого всі прагнуть і що є на самому переді наших актуальних справ: організаційного завершення Української Католицької Церкви створенням її Патріярхату.

Друга справа, що заслуговує і повинна мати максимальну увагу, це скликаний на жовтень цього року черговий Конгрес Американських Українців. Уже незабаром „Свобода" широко відкриє свої сторінки для всебічного обговорення цього Конгресу і проблем, що він їх повинен полагодити.

„Народні дозорці"

„Народні дозорці на поля!" — закликає совєтська преса, вимагаючи від тих „дозорців", аби вони польнували жнив так, щоб не пропав ні один колосок із колгоспних ланів.

Так звані „народні дозорці" чи контролери існували ще й за Сталіна. Створені з комуністів і комсомольців, вони мали право контролювати всіх і вся: від директора фабрики до колгоспника, чи не несе він з колгоспного поля додому кількох огірків. За Хрущова роля таких „дружин" послабла, але за Брежнєва знову значно посилилась. У 1968 р. ЦК КПСС і Рада міністрів СССР винесли постанову „Про органи народної контролі в СССР" і таким чином правно оформили існування наймодернішої опричнини. Тільки в Україні в 1968 р. „народні дозорці" здійснили 38 000 перевірок, себто несподіваних відвідин різних заводів, фабрик, колгоспів, установ і навіть окремих громадян. Київська „Радянська Україна" з 28 лютого ц. р. повідомляла, що цього року, „здійснюючи соціялістичний демократизм", ті дозорці втручалися у справи тисяч підприємств, „провадячи систематичну перевірку виконання державних плянів, виступаючи проти проявів місництва, порушень державної дисципліни". За інформаціями тієї ж газети, в Україні змобілізовано тепер понад півтора мільйона осіб до праці в дружинах „народних дозорців": „На Україні нині працює понад 90 тисяч груп і 120 тисяч постів народних дозорців", які найтісніше, очевидно, співпрацюють з КҐБ та міліцією.

Під час жнив „народні дозорці" мають особливо багато праці: комуністи й комсомольці з районів та з сільських управлінь, бюрократи і технократи, яких мусять утримувати колгоспники, рідко коли беруться за снопа на полі — вони здебільшого пильнують, щоб убогий колгоспник нічого не взяв собі з державного, панщизняного лану. Згадка про „місництво" означає, що ті самовіддані прислужники окупаційної влади доносять на керівників господарств, які хочуть дбати спершу про економічні потреби українського населення, а вже потім виконувати визначені в Москві пляни.

„Народні дозорці" в СССР — це відновлення оприччини з часів Івана Грізного.

Ярослав Курдидик

ПОТРІЙНИЙ ПРОФІЛЬ В'ЄТНАМУ

„Усі війни — це пекельне зло, але їх створює остаточна конечність, і вони є немов би передохороною проти ще гіршого і більшого зла", — так висловився про війни один із наймаркантніших політиків і мислителів Рішельє.

Війну у В'єтнамі з усіма своїми трагічними наслідками, війну, що її ведуть ЗСА із найбільшими помилками, невдачами і жертвами, американці уважають також за своєрідну передохорону проти ще більшого зла. Її продовжують ЗСА без огляду на щораз зростаючу нехіть, засуджування і заяви наших обидвох президентів, що „У В'єтнамі важко буде здобути саму тільки мілітарну перемогу"...

Вже досить давно генерал Ґейвін створив був нову концепцію т. зв. „окремих стратегічних осередків", з яких американці мали б вести тільки самооборонні війни, але із виявом усієї своєї сили, а водночас із постійною настановою і пропозицією замирення.

Прихильники цієї концепції кажуть, що в такий спосіб — поперше заощаджено було б багато жертв у людях, а ще важливіше „звузилося б" американське зобов'язання у договорах про взаємну допомогу до такого рівня, за який саме й побивався ген. Ґейвін. А так, твердять прихильники цієї концепції, ми висилаємо тисячі наших вояків на „Гамбурґер Гілл", в „долини смерти" і обороняємо стратегічні точки, які, у дещо змінених варіянтах, нагадують колишнє Дієн - Бієнфу. І єдина ціль всього цього — підтвердити, що на конференції у Парижі ми збираємося говорити з Північним В'єтнамом тільки з позиції нашої переваги й сили.

Один із промоторів концепції Ґейвіна, воєнний коментатор М. Трумбіл, що провів десять років у В'єтнамі, недавно запитував: „Коли ЗСА думають врешті змінити це нестерпне становище кривавого очікування на ілюзійний мир? І кого ми властиво збираємося обманювати? Адже ж ворожа сторона воює вже із деякими перебоями 20 років! Чи ми справді віримо серйозно, що заломимо ворожу силу спротиву, коли й надалі висилатимемо по 350-450 наших вояків, які мали б продовжувати війну до 1970 або 1971 року?

У міжчасі ЗСА вживали всіх можливих заходів, щоб довести до замирення у В'єтнамі.

За один з найповажніших заходів слід уважати безпосередню інтервенцію голови ОН У Танта в Ганої. У зв'язку з цим постало кілька проблем. Перша: яке буде рішення самого У Танта, коли він відкличеться до світової опінії і заапелює до представників конференції у Парижі. Друга: які функції мали б перебрати в цьому випадку ОН? І третя, найважливіша, як слід поступити ОН, що мали б у дечому засудити, але не вразити ЗСА за їхню інтервенцію у В'єтнамі, щоб перевести цю інтервенцію у площину політичного домовлення, а не капітуляції могутніх ЗСА перед такою маленькою державою, як Північний В'єтнам?

Після інтерввенції У Танта справу замирення почав комплікувати майже тотожній відгук обидвох сторін, Вашингтону і Ганою, які не хочуть іти на лише мілітарного порядку замирення. Обидва президенти, Джансон і Ніксон, заявляли, що мета їхньої інтервенції полягає не в тому, щоб знищити Північний В'єтнам, а в тому, щоб завести в тому обширі стабільність і безпеку під дійсну самостійність і незалежність, яку собі вибере сам в'єтнамський нарід.

Обидва президенти майже ідентично заявляли, що допомагатимуть цілому В'єтнамові у його повоєнній економічній розбудові, але ніколи не припинять воєнних дій, що мали б у собі прецеденс мілітарної капітуляції. Із цих президентських заяв наявно виходить, що мирову конференцію у Парижі слід розглядати, як єдиний раціональний засіб для закінчення війни.

Політичні к о м ентатори признають, що хоч і У Тантові не вдалося довести до замирення воюючих сторін, він є єдиною особою, яка, маючи досвід і позицію генерального секретаря ОН, а ще важливіше, походячи з азійського материка і знаючи психологічне підложжя, яке витворилося в тому обширі, міг довести до того, що воюючі сторони погодилися на мирову конференцію.

В американській, як і в світовій пресі можна було зустріти ствердження, що найбільш знаменною у справі війни у В'єтнамі була заява колишнього секретаря оборони Клерка Кліффорда. Його досвід дає йому моральне право зайняти відповідне, може навіть дуже критичне становище відносно цієї війни. Хоч, щоправда, у малій кількості стягування американських військ розпочалося, і Кліффорд висунув пропозицію забрати з В'єтнаму половину а м е риканських збройних сил, залишивши решту для підтримки Сайґону. Таким чином американці залишилися б тільки „на половину у війні, а на половину вийшли б з неї". Тоді кількість а м е р иканських жертв зменшилися б, а на Ганой розпочався б натиск світової опінії, щоб він таки остаточно замирився. Словом, війна увійшла б у менш дошкульну, більш толерантну для ЗСА стадію, більш вимогливу, важчу для Сайґону і не передбачену у своїх наслідках для Ганою.

Найприкрішою була заява Кліффорда, що коли уряд Сайґону при цьому не буде всилі себе обороняти, то це недвозначно потвердить, що він взагалі нездатний очолювати Південний В'єтнам і має передати провід об'єднаним націоналістичним партіям, які останнім часом зросли на силі і заявляють, що американці поставили на „невластивого коня".

Важко розгадати, як реагуватимуть на дальший хід подій головним чином молоді американці, що їх покликують до війська, і чи їхні батьки будуть і далі морально виправдувати ведення війни у В'єтнамі. У загальному громадянство ЗСА виправдує війну, ведену Біяфрою, виправдує Ізраїль, який веде війну, щоб себе рятувати. Але важко виправдати війну у В'єтнамі, в якій ЗСА підтримують режим, що й досі не перевів земельної реформи, при чому ворожа сторона вживає приблизно тих самих арґументів, що їх уживали большевики в 1917-1919 роках, мовляв, „Тхієу із своїми мандаринами воює проти бідноти"...

Коли б, крий Боже, ЗСА довелося розвинути цю малу тепер війну у війну „за самозбереження", то це була б уже нуклеарна війна. І тому дискусія, яку у справах В'єтнаму ведуть між собою часописи різного політичного наставлення, зводиться здебільшого до дискусій чисто академічного порядку.

В. Чапленко

„СІРИЙ" ЗАМІСТЬ „ЗЕЛЕНОГО"

(2)

Але, зрозуміла річ, найбільша вада була перша. З цієї причини в слівнику або давали російські слова замість українських (наприклад, „льотчик", а не „літун", „паровоз" — не „паротяг"), або ставили на перше місце російські, а на друге — українські, та ще й частенько з позначкою „застаріле" чи „обласне", що за умов терористичної дійсности майже автоматично вилучало ці останні слова з ужитку.

Якщо тепер узяти новий російсько - український слівник, то треба сказати, що над ним працювали вже кваліфіковані українські мовознавці, які могли б дати найкращу якість відповідно до всіх історичних вимог на даному етапі розвитку української літературної мови. На жаль, як я сказав на початку цієї статті, цього не сталось. А на перешкоді очевидячки стали приховані для нас русифікаційні пружини, що на них натискала Москва, головним чином, через свого слухняного слугу Білодіда - Белодеда.

Хоч серед рецензентів згадано і такого оборонця живої народности української мови, як Д. Антоненко - Давидович, але він зазнаки був там безсилий у розумінні дійсного впливу на справу. Отож і маємо в цьому „сірому" слівнику всі ті русицизми, що були в „зеленому": „льотчик", „паровоз", „Белград" (югославський), „Белгород" (місто на північ від Харкова), „Брест" (не „Берестя"), „Дон" (не „Дін", хоч на оборону цієї народної форми була спеціяльна стаття в „Мовознавстві"), „г л а ва" (уряду), „урок", „училище", „взвод" (як і всі інші військові терміни), „обстановка", „гонка" („випередки"), „Азов" („Озів"), „бойня" („різниця") і багато інших.

У „розміщенні" російських і українських слів зроблено тільки ту зміну, що в „сірому" частіше, ніж то було в „зеленому", на перше місце поставлено українські слова, переставивши російські на друге місце. Якщо в „зеленому", наприклад, слово „забастовка" стояло на першому місці, а „страйк" — на другому, то в „сірому" зроблено навпаки, у „зеленому" слово „батрак" стояло на першому місці, а слово „наймит" — на другому — у „сірому" вони „помінялись місцями". Інколи в „сірому" поставлено, хоч на другому місці, українське слово, якого в „зеленому" взагалі не було, — наприклад, після „паровоз" тепер є й „паротяг", правда, з позначкою „рідше". В окремих випадках нові українські слова поставлено навіть на першому місці: „оздоровниця", а потім „здравниця".

Але це все, незалежно від того, на якому місці стоїть українське чи російське слово, фактично залишає непорушним не що як той же таки суржик: від того, що його складники перемішано, він не втратив своєї русифікаційної натури. А як узяти на увагу загальну русифікаційну атмосферу, що обкутує Україну задушливою хмарою, то можна з певністю сказати, що з цього суржика українські золоті зерната будуть вибирати тільки відважні одиниці, а пристосуванці вживатимуть російських паралелізмів.

Це останнє підтверджує й теперішня практика київського радіо та тамтешньої преси. Не зважаючи на те, що в „сірому" на першому місці стоїть слово „оздоровниця", київське радіо по-давньому вживає тільки „здравниця". Хоч у „сірому" добре розроблена заміна російських конструкцій з прийменником „по", у мові цього радіо вживають тільки російських побудов: „комісія по судноплавству", „угоди по В'єтнаму" тощо. І в „зеленому" і в „сірому" російське слово „застенок" перекладено тільки українським „катівня", але це не перешкодило навіть „Літературній Україні" вживати слова „застінок". По-давньому вживає київське радіо і активних дієприкметників: „зростаюча підтримка" тощо.

А крім того, наявність суржикового матеріялу в слівнику завдаватиме шкоди тим, хто не може розрізняти, що російське в ньому, а що українське. От, наприклад, навіть у мові Ліни Костенко, може, внаслідок того, що вона вчилася в Москві, є такі русицизми, як „розплавлене сонце" (замість „розтоплене"), як „с п л а в" („стоп").

З прикрістю мушу сконстатувати, що внаслідок недостатнього знання української мови і наші еміґраційні письменники допускаються таких помилок. В останньому романі Уласа Самчука вжито слово „сплав" (в значенні „стоп

(Закінчення на стор. 3-ій)

Андрій Вук

НА ГОСПОДАРЧО-ЕКОНОМІЧНІ ТЕМИ

На господарчо-економічному горизонті світу непевне і подекуди гаряче положення, яке потриває рік, а можливо й довше. Протинфляційні заходи так на американському, як і на европейському континентах, вже унаглядн̈юються. Бизнес-економіка поволі тратить свій гін, що у деяких країнах Европи, а зокрема у ЗСА, триває безперебійно понад 8 років.

Вправді не видко цього на всіх економічних показниках, одначе у ЗСА в більшості підприємств і корпорацій сповільнився вже торг-продаж, зменшилася продукція, що незабаром відіб'ється на цілості народного господарства. Дрібний продаж, де найбільше витрачається гріш, зменшився, торгівля обнизилася, зиски спадають, ресторани і театри не такі повні, зате літні курорти і туристика, зокрема до Европи, далі рухливі.

На деякі продукти і вироби (домоустаткування, кольорові телевізори, одяг, взуття) ціни змагаються, на що сильно реагують покупці. У будівництві, зокрема житловім, однородинних домів —дійсний застій: від січня ц.р. спадок більше як на 20%, а до зими осягне він можливо 50% через брак гроша і піднесені відсотки. Не зважаючи на високі відсотки: конструкційні до 20, морґеджові — 8.5, позичку тяжко дістати, через що обнижуються ціни на будівельні матеріяли.Через брак нових домів зростають ціни на старі та збільшуються ренти за мешкання. Кошти праці астрономічно зростають (платні вищі, продукція нижча). Шість льокальних летунських ліній — на всіх 11 — подають, що подорожування літаком за останній місяць зменшилося через високу інфляцію і наглядне сповільнення економіки. Міжнародні повітряні лінії відмічають незначний зріст 0.2% за червень, 5.9% — за 6 місяців ц.р.

Персональні прибутки за червень зросли на 5.9 блн. дол., з чого заробітки і платні — на 4.1 блн. дол. Уряд в порозумінні з п'ятьма експортерами збіжжя (ЗСА, Канада, Австралія, Арґентина, Европейський Господарчий Ринок), що належать до Міжнародного Збіжжевого Союзу, знизив ціну на експортовану до Зах. Европи пшеницю з 1.67 до 1.55 доляра за бушель. Знижка цін не захопить експорту пшениці до Південної Африки і Далекого Сходу. Кілька днів тому Канада знизила також ціну на експортовану пшеницю на 7 центів за один бушель.

Кошти прожитку за останній місяць зросли на 0.6%, а консумційні ціни подвоїлися — 7.2% (за травень — 3.6%) з чого 50% на харчах. Біржа дальше знижкова. За останні два місяці втратила більше як 140 пунктів. На думку більшости фінансистів і аналітиків можливий дальший і ще більший спад цін на шерах (додаткових 10%) через економічну непевність, податки, В'єтнам, інфляцію, зв'язаний гріш, монетарну кризу та небезпеку рецесії. Деякі корпорації вже здержали виплату дивіденди на шерах. Европейська біржа нестійка: лондонська сильно обнизилася, паризька змінна, амстердамська слаба, швайцарська і японська звишкує, торонтська і монтреальська спадає — головно нафтові шери.

Ціни на срібло зросли, на золото на вільному ринку нестійкі (зараз 42 дол. за унцію), на мідь зростають, на сільсько - господарські продукти змінні. Ціни на яйця, м'ясо і ярину підвищуються, на збіжжя обнижуються.

Статистика десятьох американських великих корпорацій наглядно показує, що пожвавлена боротьба з інфляцією унаглядн̈юється на зменшених корпораційних видатках та інвестиціях у нові об'єкти і знаряддя. Додавши до цього зв'язаний гріш, високу відсоткову стопу і сильно спадаючу біржу — наглядне економічне сповільнення в найближчій майбутності неминуче.

Ще гірше економічне положення на европейському континенті. У Франції уряд Помпіду сильно обтяв державний бюджет, заморозив 800 млн. дол. інвестицій, видатки на 1970 рік обмежив до розміру біжучого року. Резерви золота і чужих валют зменшуються і виносять тепер 3,620 блн. дол. За даними французьких фінансових коментаторів резерви за цей рік зменшилися на 466 млн. дол., в той час як Дирекція Федеральних Резерв ЗСА подає, що резерви Франції за цей рік зменшилися на один більйон долярів, а від травня 1968 р. (генеральний страйк) — на 3,160 блн. дол., включаючи 885 млн. дол. позички від Міжнародного Монетарного Фонду — так що економіка Франції від травня минулого року знаходилася під постійною пресією інфляції. 8-го серпня французький уряд несподівано проголосив девальвацію франка, а 10-го серпня заморозив усі ціни. Замороження зобов'язуватиме до 15 вересня. Вартість франка знижено на 12.5%.

Народне господарство Великої Британії і далі хитає. Дефіцит торговельного балянсу поглиблюється, імпорт значно перевищує експорт, ціни зростають. Зменшені останнім часом консумційні видатки вказують на інфляційне сповільнення. Надії на прийняття в члени Европейського Господарчого Ринку (не скорше як у 1973 р.) поправлять економічне положення.

Хоч німецька економіка перед застоєм, вона і в наступному році незначно зростатиме. Уряд почав гострішу протинфляційну боротьбу. Резерви німецьких банків піднесено до 450 млн. дол. (на 10%), при рівночасному зменшенні федеральних податків за друге півріччя ц.р. Державний бюджет виказує за шість місяців ц.р. 500 млн. дол. виску, а до кінця року сподіваних 875 млн. дол. Передбачається зменшення на 700 млн. дол. державних інвестицій до кінця ц.р. Спекулятивні тенденції піднесення на вартости німецької марки по осінніх виборах все ще актуальні.

Брюссельська Комісія Европейського Господарчого Ринку передбачає, що ріст світової економії у наступному році сповільниться на 4.5% (6.5% за цей рік). Сповільнення буде наглядне в інвестиціях, будівництві та консумції. Грізного господарчого застою на овиді нема.

Омелян Пріцак

ВИДАВНИЧИЙ ПЛЯН УКРАЇНСЬКИХ СТУДІЙ В ГАРВАРДІ

(1)

У цьому академічному році Гарвардський Комітет Студій Українознавства приступає до видавничої справи. На академічний рік 1969-70 намічається 25 публікацій. Це мають бути, з одного боку, оригінальні, нові твори, а з другого — передруки джерельних матеріялів, які є або дуже рідкими або взагалі недоступними на американському терені. Це в першу чергу підручники, бібліографії, монографії. Кожен з тих творів виходитиме із вступом англійською мовою, де буде з'ясовано завдання даного твору, а також доведена до найновішого часу його історіографічна проблематика. Крім того буде подана повна бібліографія творів даного автора. Якщо в даному оригінальному виданні не було індексу — долучений буде індекс. При цій нагоді хочу звернути увагу на те, що справа підготування індексів має велике значення ще й тому, що її можна було зреалізувати на загальногромадській базі. Але про це я говоритиму пізніше.

До Редакційної колеґії даної серії входять такі професори Гарвардського університету: проф. Горас Лант, проф. Річард Пайпс, проф. Омелян Пріцак — головний редактор, проф. Ігор Шевченко і проф. Віктор Вайнтравб. А тепер хочу подати список творів в хронологічному щодо тематики порядку.

Перший це твір проф. Ігоря Шевченка, відомого візантолога, який працює тепер в Дамбертон Оаксі, що є філіялом Гарвардського Університету. Цей твір називається „Житія святих Кирила і Методія". Охоплює він вступ, англійський переклад текстів, список усіх слів і, що дуже важливо, візантонологічний коментар. Не хочу тут підкреслювати, що якраз в особах святих Кирила і Методія ми маємо тих, хто започаткували у слов'ян письменність, і, очевидно, всі проблеми, зв'язані з життям і діяльністю тих учених мають надзвичайну вагу не тільки для української, але й загальнослов'янської світової літератури. Тому, що святі Кирило і Методій були з походження греками, окремою важливою проблемою є вплив грецького думання чи грецького тексту на слов'янський текст. Досі ніхто цією проблемою не займався.

Дальший твір — це моя монографія про „Слово о полку Ігореві" як історичний документ. Як відомо, „Слово о полку Ігореві" досліджували головно історики літератури, які, не маючи досвіду в проблемах історії, зокрема проблемах історії степу, не могли розв'язати основних питань і через це по сьогоднішній день ведеться ще дискусія, яка почалась приблизно 170 років тому — про оригінальність того пам'ятника. На основі всесторонньої анализи всіх документів із старої Руси й із степу автор старався вияснити ситуацію, його висліди і будуть подані власне в названому творі.

Твір ч. 3, як і твір ч. 4, — це передрук дуже важливих видань Київської Академії Наук. Вони мали спільну долю і тому варто про це декількома словами сказати.

Обидва твори друкувалися під кінець першої світової війни у друкарні Києво-Печерської Лаври. Коли Київ переходив з рук до рук і в кінці остався в большевицьких руках, друкарня Лаври була знищена і тільки в 1922 році тодішньому неодмінному секретареві Академії Наук, акад. Агатангелові Кримському вдалося дістати дозвіл від властей, щоб врятувати деяку кількість надрукованих аркушів. Якраз до тих врятованих аркушів належать праці, які тепер вийдуть. Кожну з них надруковано в кількості не більшій як 150 примірників. Перша з них це праця проф. Володимира Рузова про українські грамоти від XIV до XV століття. Появиться вона з передмовою проф. Олекси Горбача із Франкфуртського університету. Другий твір — це монографія проф. Хведора Тітова „Матеріяли для книжної справи на Україні у XVI до XVIII століття". Там в основному розглядаються і передруковуються з оригіналів, дуже часто фототипічним способом, вступи до всіх видань, які друкувалися в Києво-Печерській Лаврі; м. ін. вірші на похорон Петра Конашевича Сагайдачного і т.д. Це надзвичайно важливе видання (понад 600 сторінок друку) вийде з передмовою проф. Ігоря Шевченка.

Твір ч. 5 — це „Корпус українських народних дум", який був підготований до друку Катериною Грушевською. Перший том вийшов у Києві в 1929 році, другий був надрукований, але не вийшов. Це збірка всіх варіянтів тоді відомих 33-ох дум з дуже цінним історіографічним вступом Катерини Грушевської. Цей твір є великою бібліографічною рідкістю, якщо йдеться про перший том. Другий том зберігся лише в кількох копіях. Це видання вийде з подвійним вступом; перший вступ пера проф. Алберта Лорда, який є найвизначнішим знавцем сербського епосу. Проф. Лорд, студіюючи українські думи, знайшов у них багато елементів спільних із сербською епічною традицією, і висліди своїх дослідів подасть власне у вступі.

Крім того появиться ще історіографічний вступ пера одного українського автора, якого, з різних причин, покищо назвати не можна. Крім того доданий буде англійський переклад усіх дум, при чому, очевидно, будуть братися під вагу їх основні версії. Цей переклад був зроблений групою українських і американських поетів на чолі з Патрицією Килиною і Юрієм Тарнавським.

Іван Франко не тільки був великим письменником-поетом, але також великим ученим, знавцем української літератури. Спеціяльно займався він усе своє життя апокрифами та леґендами, і власне Іван Франко подарував науковій літературі корпус українських апокрифів. Цей корпус виданий був в обмеженому числі Науковим Товариством ім. Шевченка у Львові в роках 1886 до 1910 року у 5-ти томах. Це є апокрифи, що відносяться до Старого і Нового Завіту, апокрифи на есхатологічні теми, апокрифальні житія святих і т.д. Це дуже вартісне і рідке видання, яке не має відповідника в інших слов'янських літературах, навіть немає подібного видання в поляків, росіян і чехів. Українська наука може похвалитися корпусом апокрифів, якого не має ніяка інша слов'янська наука. Очевидно, цей корпус матиме теж велике значення і для історії української нової літератури. Корпус апокрифів вийде на 2,500 сторінках під редакцією відомого історика літератури, професора Гайдельберзького Університету Дмитра Чижевського. Це числа 6-10 нашої серії.

(Далі буде)

Петро Андрусів

ПРО СВЯЩЕНИКІВ-ГЕРОЇВ

До сьогодні кожний свідомий Поляк знає, хто був Ігнаци Скорупка. Від 1920 року про нього Поляки писали, називали його іменем вулиці міст, шкільні будинки, малярі малювали його портрети, ставили йому пам'ятники — тощо.

Ігнаци Скорупка був молодим гімназійним катехитом у Варшаві. Разом зі своїми учениками пішов до окопів під Варшавою 1920 р., щоб боронити місто перед большевицькою навалою. Згинув — коли з хрестом в руці вискочив з окопів, заохочуючи своїх учеників до атаки.

Поляки відбили большевиків з-під Варшави, а свою перемогу назвали „чудом" над Вислою, а в осередку того чуда поставили ксьондза Скорупку.

Сьогодні відомо, що це „чудо" було б ніколи не заіснувало, коли б не стратегічний маневр генерала Марка Безручка, який на чолі частини армії Української Народної Республіки блискучим маневром здержав кавалерію Будьонного під Замостям, чим ослабив ударну силу комуністів і змусив їх до відвороту з-під Варшави, яку большевики уже бачили на горизонті голим оком. Про „чудо над Вислою", про Скорупку гриміла слава. Про генерала Безручка і про українську армію, яку Поляки з „вдячности" розброїли і ув'язнили за дротами таборів, ніхто не чув.

Ось саме тепер проходять п'ятдесяті роковини української визвольної революції і на тлі тих святкувань, академій і концертів будяться рефлексії і порівняння. — Правда, Скорупка був геройський священик і Поляки цілком слушно його величають і гордяться ним. Але — чи у нас не були подібні священики? Чи не було між ними героїв, що дорівнювали Скорупці? Були! Були вони всюди там, де боровся, терпів і вмирав молодий український вояк — ідеаліст за свою вимріяну державу.

Тоді, коли українське галицьке воїнство разом з цілою українською армією, покинуте цілим світом в жахливих чотирокутниках смерти, нищене тифом, скочувалося на дно найчорнішої розпуки і безнадійности, воно в своїх терпіннях знаходило полегшу у своїх польових духовників, що по геройськи допомагали тому воїнству зносити муки страшної Голготи, на яку цивілізований світ дивився з тупою байдужістю і з лінивою короткозорістю. Ці духовники терпіли недуги, боєві рани гинули від ворожих куль і шабель разом зі своїми вірними — вояками. Вони геройствами часто перевищали Скорупку.

Чому ж тоді у всіх тих ювілейних святкуваннях про українських полевих духовників, про українського священика — героя, так дивно тихо? А може і занадто тихо...

* * *

З датою 1963 р. вийшла у Вінніпеґу книжка авторства о. Івана Лебедовича п. з. ПОЛЕВІ ДУХОВНИКИ УГА. Не маємо наміру занудьжувати читача критичною анал. книжки; це залишимо критикам. Тут хочеться лише кинути кілька вражень, які насуваються в часі читання цієї незвичайно інтересної та — під богатьома оглядами — корисної книжки. Хоч в цій книжці знаходимо велике багатство історичних подробиць — документів, зіставлень подій, статистичні підсумки імен — тощо, вона не є сухою історію, а радше антологією спогадів різних авторів, які Отець Лебедович неструджено, цілими десятками років збирав. Мова тих спогадів жива і зворушлива своєю безпосередністю і глибокою щирістю.

Ввесь цей матеріял старанно упорядкований та працьовито зіставлений в прозору і незвичайно займаючу цілість. Усі ці прикмети книжки, разом з ілюстраційним матеріялом, спричиняються до того, що її можна відкрити на будь-якій сторінці і всюди її багатий зміст зразу полонить нашу увагу і наші серця. Перед уявою читача пересуваються образи рідної землі і події, повні катаклізмів і героїки, перед якою бліднуть трагічні фантазії усіх поетів. Постать за постаттю переходять і військові діячі тієї бурхливої доби, та галерія скромних, сильних духом, задивлених в християнські ідеали свого народу, українських священиків — патріотів. Це не видумані герої, але живі, дійсні — кість з кости — нам рідні, Христові воїни, з яких багато знаємо до нині особисто, а то й зустрічаємо в нашому буденному житті.

Є в цій книжці десятки імен занотованих з великим пієтизмом і любов'ю, що належать до тих священиків, які за ті ідеали зложили найбільшу жертву свого геройського життя, впавши на полі слави.

Дефіляда тих Христових лицарів зворушує душу читача, наповняє її шляхетним поривом і почуттям великої християнської і національної гідности. Усіх не дається перечислити, про них треба прочитати в книжці. Згадаємо лише яскравіші приклади.

Ось Отець Володимир Гинилевич голоситься до Української Галицької Армії в 1918 році разом зі своїми чотирма синами: Іваном, Ярославом, Константином і Степаном. Коли при реєстрації йому доброзичливо звернули увагу, що при його віку (55 років) труди війни можуть бути повні невигод і небезпек, він заявив: „Там, де мій нарід і мої чотири сини, там і я"! Цей священик — герой помер від тифу, першого грудня 1919 р. біля Кам'янця Подільського.

„До найбільше відважних полевих духовників УГАрмії і активних священиків належав о. Теодор Чайківський, полевий духовник 6-тої бриґади першого корпусу УГА". Так починається спогад про того священика — героя. Знаменитий організатор, енергійний суспільний діяч, а опісля полевий духовник УГА, завсіди шанований і щиро люблений своїми вірними, в армії здобуває без труду серця вояків, які його убожали за доброту та за безприкладну особисту відвагу". Ні свята, ні хвилини не було вільної в о. Теодора Чайківського. Ввесь час своєї служби в українській армії був на фронті — в окопах разом зі стрільцями, заохочуючи їх до витривалости" — говориться далі в спогаді. На Придніпрянщині протягом двох місяців о. Т. Чайківський виконував обов'язки курінного команданта, переводив воєнні операції, вступаючи в бої та відбиваючи атаки большевицьких частин. Очолюючи кінну стежу, о. Чайківський входить в бій з втагою большевицької кінноти, в якому, його тяжко поранили шаблями. Помер від ран 2 травня 1920 року в Жмеринці.

А ось одна з найбільше зворушливо шляхетних постатей між полевими духовниками УГА — отець Иосафат Ждан, ЧСВВ. Син канадійських Французів, висвятився в латинському обряді в Монтреалі 1910 р. За дозволом Папи Пія X їде до Галичини, в монастирях оо. Василіян вивчає українську мову і обряд. В 1911 р. змінює обряд і стає українським католицьким священиком. З того часу усі свої сили, серце і знання отець Ждан віддає на службу української церкви і народу. Віддає великі прислуги урядові ЗУНР, будучи затруднений в українській дипломатичній місії у Варшаві, у Відні, в Ризі, репрезентує уряд ЗУНР в Лізі Націй та в різних державах Европи. На доручення Митрополита Андрея Шептицького боронить українське населення перед переслідуванням в Югославії, в 1925 р. добивається дозволу на приїзд українських емігрантів до Канади та помагає там заснувати монастир отців ОО. Студитів. В 1945 р. активно працює над рятунком українських скитальців в Европі, є делеґатом на друге і третє засідання Об'єднаних Націй в Лондоні і Парижі. Живе тепер в Канаді. Ось так виглядає короткий витяг з житепису отця Иосифата Ждана. А крім того о. Ждан разом з УГАрмією пережив тяжкі воєнні пригоди як капелян — полевий духовник. Спогади його є дуже інтересні. В них багато маловідомих фактів, інформацій про дипломатичні маніпуляції та проти-українські інтриги. Отець Иосифат Ждан всюди відважно, з безстрашним геройством боронить українську справу, стаючи до диспут з церковними і світськими достойниками. І так пересувається перед читачем одна одною — постаті священиків, а між ними є наші знайомі, приятелі та рідні: о. Константин Богачевський (пізніший Митрополит в ЗСА), о. Роман Лободич, о. Василь Лаба, о. Іван Лебедович, о. Юліян Фацієвич, отці Мирон і Василь Головінські, о. Володимир Пилипець, о. Станислав Дашо, о. Петро Шанковський, о. Михайло Татомир, о. Микола Їжак, о. Михайло Ганушевський, о. Микола Вояковський — та стільки інших!

Число тих священиків вміщується в сотнях." Майже всі полеві духовники переходили з УГА Збруч — пише о. д-р Василь Лаба — та понад тридцять кілька їх не вернулося домів".

Ми не маємо змоги називати вулиць українських міст іменами тих духовників — героїв, не ставимо їм пам'ятників — та поволі забуваємо їх імена і не згадуємо їх у ці ювілейні дні хочби „не злим тихим словом"... За нас, як збірноту, це робить один з них. Книжка — „Полеві Духовники УГА" — вийшла в скромному накладі — усього 1.000 примірників. На титульній сторінці видніє, така значуча для наших днів, інформація: видав отець Іван Лебедович. Вінніпеґ 1963 Канада. То зн. що шановний автор усі видатки взязані з виготовленням і друком книжки оплатив своїми скромними грішми. Книжка ця розходиться слабо.

Може серед балів з дебютантками, серед бенкетів, академій, концертів і ювілеїв українська політична еміграція не має часу звеличати тих священиків патріотів монументами, як це робили Поляки зі Скорупкою, але тисячу примірників книжки про них таки вона повинна розкупити.

З ПРИВОДУ ЩАСЛИВО ПЕРЕБУТОЇ ОПЕРАЦІЇ І СКОРОГО ПОВОРОТУ ДОМІВ
ПЕРЕСИЛАЮ 20.00 ДОЛЯРІВ
НА СОБОР СВ. СОФІЇ У РИМІ.
НАТАЛІЯ ЯРЕМЧИШИН

Лайма, Огайо, 8. 6. 1969

НОВІ ВИДАННЯ

ВОЛОСОЖАР, чч. 10-11

Вийшов друком ілюстр. літерат.-мистецьк. журнал „Волосожар", ч. 1-10-11, 1969, з творами Ф. Мелешка, Л. Полтави, Г. Журби, Н. Щербини, І. Манила, В. Ворскло, Ю. Мовчана, М. Лавренка та ін. Друкується „ВИЯСНЕННЯ" Д. Донцова... Річна передпл. 2 дол., на півроку — 1 дол. Замовляти:

Mr. I. Manylo, Cumberland
Millville, N.J. 08332, USA

ЖНИВА СКОРО СКІНЧАТЬСЯ...
(З листа з Львівщини, липень, 1969 р.)

„... У нас так нового нічого. Весна була погана, а літо не краще. Що зимою не вимерзло, то навесну повимокало, бо були великі дощі, а тепер і трава навіть рости не хоче. Нераз у той час можна було загнати корову у колгоспну кукурудзу, то і не видно було з неї ні корови, ні баби, а цього року вона щойно від землі відросла на двадцять центиметрів... Так, що колгоспові недобре, ну, а колгоспникам тоже. А жнива — то дуже скоро скінчаться, бо жати нема що... Но в нас ще добре, бо куди вилляли ріки, там понищили все..."

Майже 25 років тому

(М. К.) — У роках 1939-45, з хуторів, сіл та міст України йшли тисячі й сотки тисяч тисяч українських людей на Захід. Одні гнані, мов бездушна худоба до фабрик німецької воєнної машини, інші під багнетами вірних вислужників нацизму, та ще інші „добровільно" та все більше й більше творили великі скупчення українців у негостинній Німеччині.

Рік 1945-тий це низка українських таборів та малих скупчень, розсіяних в чужинецькому середовищі. Касарні потужної німецької армії стають українськими селами, містами. Під одним дахом живе селянин, робітник, професор, лікар. У довгій черзі за куском таборового хліба стоїть синьоока гуцулка поруч дочки чорноморських степів. Сірі дні йдуть за днями, тижні й місяці минають.

У роках такої непевности у житті кожної людини бувають моменти, які вона старається забути якнайскорше, а бувають моменти, що їх вона бажає запам'ятати на ціле своє життя. До таких пам'ятних днів належать перші шкільні дні у 1945-тім році, в таборі Мангайм, Німеччина. Це дні, які для багатьох з нас, перший раз, відкривають двері до української Гімназії. Для декого другий а може й третій, бо переривання у науці через воєнні часи бували дуже часто.

Такі то пам'ятні осінні дні 1945 року, де по довгих перервах професори й студенти, з різних місцевостей України, знову мають змогу вступити у мури будинку, у кляси української Гімназії.

Свідомі своїх обов'язків та відповідальности перед народом професори виконують свої важкі завдання якнайкраще у таборових обставинах. Студентське серце, хоч на чужині, б'ється великими сподіваннями, щемить під ударом щоденних розчарувань. Так усі разом, хоч доля не ласкава, оточених крайньо вороже, а безвиглядність пригнічає, усі віримо у краще майбутнє, а в праці знаходимо забуття і джерело нової сили.

Як довго доведеться нам жити в таборовій дійсності — важко сказати. Життя мусить посуватися до переду — стримуватися не можна, час непевний. Не знаємо, що буде нашим другим етапом.

Може гучні вулиці великих міст Америки, може дикі праліси Бразилії, може сірі степи Австралії, а може безконечне життя у таборах, але затримуватися не можна, життя мусить іти до переду, продовжуватися.

І справді не довго довелося багатьом з нас сидіти у лавці „Матірної Гімназії". Бо вже у місяці лютому 1946 року велика частина населення табору Мангайм була змушена переїхати до табору в Ельванґені. Знову перерва в науці, знов перешкоди зі сторони американської УНРРА, але на щастя не на довго. Два місяці пізніше і навчання в українській Гімназії в Ельванґені почалося знову.

Не довго довелося і решті професорам та студентам гріти лавки у Мангаймі, бо вже у 1947 році мусять покидати, вже трохи засиджені лавки, і переїжджають до Етлінґену. Знову нові труднощі, перерва в науці, брак приміщення, аж до часу упорядкування. І так по деякому часі відчиняються двері до української Гімназії в Етлінґені. У 1948 році до Етлінґену перевезено українську Гімназію з Майнц-Кастелю, обидві гімназії об'єднуються в одну українську Гімназію в Етлінґені.

Праця продовжується, хоч брак відповідних приміщень, брак навчальних програм і підручників, обставини таборового життя не дозволяють розгорнути наукової праці до такого рівня, як цього бажають директори й професори наших Гімназій. Вони всі помагають собі взаємно, працюють вперто над молоддю, щоб її не тільки дати освіту, але й виховати під оглядом релігійно - моральним і національним.

Хоч труднощі не малі, студенти гуртуються у шкільних гуртках як: драматичних, хорових, танкових, спортових, заправляють до громадського життя. Хоч молодь занедбана через час воєнної хуртовини, вона була охоча до праці. Вчительський збір ставиться з повним зрозумінням до своїх обов'язків і всіма силами старається поставити рівень знання молоді на належній висоті, поборюючи всі труднощі, що їх спричиняє цілковитий брак підручників і наукового приладдя.

Це були часи трудні, часи непевні, часи переходові, часи таборові, які відносяться не лише до Гімназій, в яких навчалися студентит нашої „Матірної Гімназії", але це були часи, що їх переживали всі учительські збори й студенські громади по цілій Німеччині й Австрії.

І щоб відзначити 25 ліття, у 1970 році, заснування нашої „Матірної Гімназії", а „Матірної" тому, бо в один чи другий спосіб усі три згадані Гімназії були споріднені з гімназією в Мангаймі, звертаємося до наших шановних професорів і друзів Гімназійної лавки, як найскоріше відгукнутися на адреси тут поданих осіб, щоб вже в цьому році можна було б оформити діловий комітет для підготовлення нашого з'їзду.

Чикаємо Ваших відгуків.

Михайло Кічула
6226 N. 13th Street
Philadelphia, Pa. 19141
CA-4-3580

Василь Буката
81 Humerwood Drive
Toronto 10, Ont.
651-9330

Юліян Головчак
1531 W. Lindley Avenue
Philadelphia, Pa. 19141
GL-5-1971

Михайло Феденко
524 Midway Drive
Lexington Park, Md. 20653
863-8816

Юліян Куляс
2301 W. Chicago Avenue
Chicago, Ill.
HU-6-3132

З руки скритовбивника згинули в Лос Анджелес ще дві особи

Лос Анджелес. — Поліція в цьому місті гарячково прослідкує загадкову справу скритовбивства 5-ти осіб у Голлівуді, в акторському кварталі Беверлі Гіллс, стараючись знайти якийсь зв'язок з подібним випадком, що стався в неділю, 10-го серпня, яких 10 миль від люксусової віллі фільмової акторки Шарон Тейт. В цьому другому випадку з руки скритовбивника згинули багатий бизнесмен, Ліно Ля В'янка, літ 44 і його 38-літня дружина, Розмарі. Їх знайшли замордованими в той самий садистичний спосіб, що й дружину режисера Романа Полянського, акторку Шарон Тейт та чотири інші особи. Підозрілого в цьому душегубстві 19-літнього Вільяма Гертсона, доглядача будинку, в якому сталося вбивство, поліція звільнила з арешту, не знаходячи доказів його вини.

У першу річницю смерти о. Антоніна Уляницького

День 14-го серпня ц.р. є першою річницею смерти бл. п. о. Антоніна Уляницького, одного із найстарших працівників і піонерів на ниві Української Католицької Церкви у ЗСА.

бл. п. о. А. Уляницький

Покійний, син священика у Львові, був рукоположений у Львові в 1909 році, до ЗСА прибув перед першою світовою війною.

Півстолітня праця бл. п. о. Уляницького у парохіях Чикаго, Пітсфілд (Массачузетс) та у кількох парафіях Пеннсильванії позначилася будовою церков та Народних Домів й розбудовою численних релігійних і таціональних організацій. Ця діяльність проходила часто серед, здавалося, непоборних матеріяльних труднощів, зокрема у роки великої депресії, а деколи і серед ворожости власних людей, збаламучених москвофільством. Та і серед цих важких умовин о. Антонін і його дружина Стефанія із Сіменовичів, зуміли дати високу освіту їхнім четверо дітям та виховати їх на щирих українських патріотів.

У пам'яті усіх, хто знав бл. п. о. Антоніна, залишився він не тільки, як прикладний священик та великий український патріот, але перш за все, як людина незвичайної доброти серця. Одним із виявів тієї прикмети Покійного було спровадження до ЗСА із переселенчих таборів в Европі около 500 українських „переміщених осіб", ще перед ухваленням в Америці закону про дармовий перевіз переміщених осіб, це значить тоді, коли таке спровадження вимагало великих заходів та великої правної відповідальности. У тих часах мешкання п-ва Уляницьких на Франкфорді у Філядельфії було справжнім переходовим табором, де приїжджі з Европи скитальці, часто 6-7 осіб разом, одержували не тільки безплатне мешкання й харч, але теж незвичайно щиру, родинну атмосферу і батьківську опіку о. Антоніна і його дружини Стефанії.

Хай цих кілька слів буде висловом подяки для бл. п. о. Антоніна Уляницького від тих усіх, кому він поміг у великій доброті свого серця.

Я. Татомир

Виставка Адріяни Лисак в Монтреалі

Монтреаль. — У центрі міста, на великій площі поблизу Монтреальської Базиліки, вже кілька років триває постійна виставка мистецьких образів, виставлених за шклом у великих замкнених рамах, з поданням прізвища мистця і ціни за кожний твір. Між приблизно 50 образами виставлено дві роботи молодої українки Адріяни Лисак: „Павутиння на світанку" і „Павутиння вдень", ціною в 150 і 90 дол. Обидва образи виконані з допомогою цвяшків, шнурків та іншого матеріялу, відповідно розфарбованого. Крім канадійських — англійських і французьких — прізвищ на тій виставці є картини мистців різного національного походження, в тому дуже добре виконані „Рефлексії" Р. Буканскас, з зображенням вогнів міста, відбитих у воді.

„СІРИЙ" ЗАМІСТЬ „ЗЕЛЕНОГО"

(Закінчення зі стор. 2-ої)

металу", тільки в нього перенесено це значення на інше явище). А Василь Барка навіть захищає в його дописі до газети „Народна Воля" „конькобіжці", п о кликаючись на свого вчителя І. Кириченка (який, до речі, в редагуванні українсько - російського 6-томного слівника відіграв таку ролю, як тепер Білодід у цьому „сірому") і тим намагаючись збити слушний погляд З. Стефанова. Нещодавно Л. Полтава в одній із своїх статтей у „Свободі" написав, що назва комахи сонечка „божа корівка" нібито народна українська, а це — російська назва.

Нормально „сірий" слівник, як нормативний, повинен би вилучати паралелізми і давати якийсь єдиний узус, щоб людям не доводилось думати, якого ж із наявного в реєстрі слова вжити. А так він може бути корисний здебільшого тільки тим, кому він найменше потрібний, — тим, хто й без нього знає добре українську мову. Проте, як певний етап у боротьбі за нашу мовну культуру він таки матиме своє значення, матиме значення і тим матеріялом, що його треба вживати (оскільки в слівнику цей матеріял зареєстровано), і тим, що його треба буде вилучати з ужитку як примусово накинуте.

Але, здається, і в такому вигляді, як він, цей „сірий" слівник, вийшов, він не задовольнив русифікаторів, і вони поставились до нього настороженно. Про це, між іншим, може свідчити не тільки те, що його зігноровано в редакції київського радіо, а і в спеціяльному часописі „Мовознавство" не було досі про нього ніякої згадки, а також солідної, як можна було б сподіватися, рецензії. А вже ж вийшло аж троє чисел цього мовознавчого двомісячника. Природно виникає підозра, чи не застосував І. Білодід і тут такої тактики, як у випадку з обговоренням м о в н о г о питання на V з'їзді письменників України, коли він добрав способу ніяк у цьому своєму органі на це не відгукнутись? Що його прізвище стоїть на всіх томах цього слівника, це ще не означає, що щось у цьому виданні не вийшло всупереч його вірнопідданчій щодо Москви „лінії". Його могли перевіжити хоч би в отому Комітеті преси при Уряді, що, кінець - кінцем, таки просунув це видання.

P. S. Може, декому покажеться дивним, що я назвав мовознавців М. Калиновича й Л. Булаховського та поета М. Рильського не найкращими знавцями української мови, — так я хотів би це пояснити. М. Калинович не стояв близько до українського мовознавства, Л. Булаховський був не зовсім український мовознавець, ну, а в Рильського мова була чудова, але тільки в поезії, в його прозовій мові не було такого багатства, як, наприклад, у мові Є. Єфремова.

В глибокому смутку і невимовному жалю сповіщаємо
Дорогих Членів і Українську Громаду,
що дня 8-го серпня цього року відійшов несподівано і передчасно у Вічність
наш Невіджалуваний Член-Основник і Член Управи

бл. п. ТЕОФАН ВОЛОСЯНСЬКИЙ

ПАНАХИДИ — в понеділок, 11-го і вівторок, 12-го серпня ц. р. о год. 8-ій вечора в похоронному заведенні Петра Яреми при 7-ій вул. Схід в Ню Йорку.

ПОХОРОНИ відправляться в середу, 13-го серпня 1969 р. о год. 9-ій рано з каплиці П. Яреми до церкви св. Юрія в Ню Йорку і звідти на цвинтар Gate of Heaven, Westchester, N.Y., українська секція церкви св. Юрія.

УКРАЇНСЬКИЙ ХОР „ДУМКА" в НЮ ЙОРКУ

Праця
MALE

BALING & SHIPPING
Мужчини до штучно хол. сплену з диванами. Стала праця, 40 год. +, гарні ум. праці, мусять бути сильні.
Mendi Dil Maghani & Co., Inc.
540 Central Avenue
Scarsdale, N.Y.
Call (914) 472-1700

PRODUCTION CLERK
Day shift. To record production and time of shop employes & to apply labor standards to completed work; modern plant in Carlstadt area; excellent working conditions; knowledge of Spanish helpful; but not necessary, starting salary $120 week plus overtime (45 hour week). Call Mr. Roache
(201) 933-1900.
Pioneer Industries

ДОСЛІДЧА ЛЯБОРАТОРІЯ
Помічник та для обслуги будинку. Добра початкова платня; 40 год. у тижні. Надпрограмові год. Знамениті, щедрі користі. Elmsford Area.
Call Mrs. Berlin 914 592-7860

ПРАЦЯ в МАГАЗИНІ
Мужчини і жінки. Повні год. праці. Також водії вант. авт. Голоситись до:
Master's Inc.
725 Summa Avenue
Westbury, L.I. (516) 997-8000

PORTER
Nights 4:45 PM to 12:25 AM Prior experience not necessary. 5 day week. If you are interested in a secure position with good working conditions and excellent employees benefits. Call Mr. Frerichs
(201) 624-4500, Ext. 365
Fireman's Fund American Insurance Company
15 Washington St., Newark, NJ
Equal opportunity employer

MAINTENANCE MECHANICS
Fast growing speciality wire products Mfgr. seeks 3 individuals to keep its Wire Drawing, Cable making, Electro Equipment in state of good repair, Starting Rate to $3.22 per hour. Good Benefits Package. Call Personnel Manager
891-5804, Ext. 725
Wyckoff, N.J.
An equal opportunity employer

MAINTENANCE MAN
Вправний чоловік, з невел. знанням пльомбера, електр. робіт і т. д. Стала праця. Добра платня. Гол. кожного дня крім пон. між 10 рано — 3 по пол.
Mr. Mazur at
Cold Spring Country Club
Cold Spring Harbor
Не телефонувати.

MAINTENANCE MECHANICS
Солідні, до виконування загальних робіт, при паров. рурах та шт. холодільниках у бюровому будинку у Park Square. Знамениті ум. праці і добра платня.
Тел. (617) 542-5451

Work near home
WE NEED
- Operators for Kodak "S" Printers
- Color Correctors
- Qualified Persons with background in calibration and repair of Kodak, and Pako equipment.

Desirable for 1st & 2nd shifts, Steady. Many fringe benefits + plenty overtime.
Call (617) 442-1912
or apply
716 Columbus Avenue
Boston, Mass.

WATCH CASERS
Experienced. Good salary. Apply in person.
Omega Watch Company
301 E. 57th Street, N.Y.C.
(2nd Ave.) 3rd Floor
Convenient to Queens buses.

Work near home
WASHER & GREASER
Nite shift 4-12. Attractive salary & benefits.
Call (201) 925-0790
for appointment.
Gulf Oil, Linden, N.J.

Праця біля дому.
МЕХАНІКИ — DIESEL
Нічна зміна 4-12. Досвідчені. Принадлива платня та корис. ті. Тел. (201) 925-0790
за домовленням
Golf Oil, Linden, N.J.

AUTO ASSEMBLERS & AUTO BODY MEN
Юнійна майстерня, добра платня. Знамениті користі. Шпитальні обезпечення. Знаменита нагода для відповідного чоловіка.
Rice's Auto Painting Corp.
191 Hempstead Turnpike
West Hempstead, L.I.
(516) IV 3-1400

МЕХАНІКИ ВАНТАЖНИХ АВТ
на денну і нічну шифти. Мусять мати солідні, механічні підстави. Добра початкова платня і одна з найліпших програм бенефітів в околиці. Голоситись особисто до нашого Service Manager.
International Harvester Co.
61 North Bergen Street
Allston, Mass.
An equal opportunity employer

Праця
HELP WANTED MALE

PRESSMEN
Flexographic. Досвід при пластиці. Добра платня. Гарні умовини праці.
Uniflex Inc.
474 Grand Blvd.
Westbury, L.I. 516 997-7300

EXP. MECHANICS
Steady work, nice working conditions, fringe benefits.
C & H Columbia Brokes
1315 Kennedy Blvd.
North Bergen, N.J.
(201) 863-7947
Ask for George R. Artie

ПОЧАТКІВЦІ
Індустрія каблів і дротів. Жонаті мужчини, які не підлягають військ. поборові. Стала праця. Денна і нічна шифти. Поч. платня $2.25 на год.
Garnerville, N.Y. 914 947-1220
Питати за Mr. Roth

BAKER
Bread, Rolls & Cake.
Paid hospitalization, vacation, pension. Excellent working conditions.
Princess Bake Shop
Midstate Mall, Route 18
East Brunswick, N.J.

AUTO STERO & ALARM INSTALLERS
EXPERIENCED
Top Dollar for Right Men
This is a good opportunity.
CALL:
212-527-2097
or 516-352-2800

TRUCK DRIVER
Steady position. Good pay.
Eagle Tire Co., Inc.
3814 Kennedy Blvd.
Union City, N.J. 07087

ДОСВІДЧЕНИЙ
СПАЮВАЧ (WELDER)
Виробництво для будови. Знамениті умовини праці. Праця біля дому.
Turco Paving Co.
590 Belleville Turnpike
Kearney, N.J.
An equal opportunity employer

TOOL MAKERS SCREW MACHINE SET UP MEN & OPERATORS PLATERS FOR PRECIOUS METALS
35 Hour Week, plus Overtime. Modern Benefits. Excellent Opportunities and Working Conditions.
Johanson Manufacturing
Rockway Valley Road
Boonton Township, N.J.
An equal opportunity employer

LAWN MAINTENANCE FOREMAN
Experienced. Steady Job. Salary open. Driver's License required. This is an excellent opportunity for right man. In Port Washington Area. Call now:
516-PO 7-0187

Праця
HELP WANTED FEMALE

TYPIST
FULL TIME. Steady work. Pleasant working conditions. Invoice I.B.M. Electric. Must have own transportation.
Reed Tackle Co.
Route 46, Fairfield, N.J.
Call (201) 227-0409

ПОШУКУЮ ЖІНКУ
до домашньої праці та до опіки моїми старшими родичами. Гарний дім, близько моря, поза Ню Йорком.
Тел.: (212) AX 7-5644

ОПЕРЕЙТОРКИ
до швальних машин. З повним або частинним досвідом. Навчимо. Добра нагода. Голоситись особисто.
Rubbercraft, Div. KMS Ind.
14 Gilbert Street
West Haven, Conn.
An equal opportunity employer

WOMEN NEEDED
Experience helpful but not necessary, openings in assembly, drill press and power press operators. Pleasant working conditions and company benefits. Call 891-3200 Mr. Pat Lepera or Jack Dawkins
Vemaline Products
Wyckoff, N.J. (201) 891-3200

HOUSEKEEPER
Private home, Bergen County, New Jersey. To live in. Younger woman preferred. Motherless home. Children — 11 & 12, good salary. References required. Nice warm atmosphere.
Days (212) 554-2238
Eves (201) 262-5834

CLERK-TYPIST
Girl, to type orders and billing along with general clerical duties; permanent position, 37½ hrs. with good benefits.
N. S. Baer Co.
1-11 Montgomery Street
Hillside, N.J.

СЕКРЕТАРКА
до відділу президента.
Цікава і різноманітна. Добра платня. Мусить працювати надпрогр. год. Знамениті компанійні користі.
Авто конечне.
Тел. 201 489-7700, Ext. 213
An equal opportunity employer.

У Парижі створено православний осередок

Будинок парафії УПЦ. Париж.

Управа Братства св. Симона у Франції, українська бібліотека С. Петлюри в Парижі та Рада парафії УАПЦ св. Симона повідомили, що на спільному засіданні 31 травня вони постановили використовувати на засадах співласности приміщення з уже купленому Братством Св. Симона будинку, при 6, вул. де Палестін, Париж 19-й. У цьому будинку будуть розміщуватися: церква УАПЦ Св. Симона з приміщенням для причту Храму УАПЦ Св. Симона в Парижі, Бібліотека Симона Петлюри із книжками, архівом і музеєм, та Бюро Братства Св. Симона.

У власному приміщенні Бібліотеки є заля для куль. зібрань, що задовольнятиме потреби українського громадянства. Набуття дому здійснює довголітнє бажання — створення українського релігійно - культурного православного осередку в Парижі. Головою Управи Братства Св. Симона є Петро Плевако, головою Ради бібліотеки ім. Симона Петлюри — проф. П. Шумовський, головою Ради парафії УАПЦ Св. Симона є інж. Тарчук.

Молода дентистка Ірена Роґуцька

д-р Ірена Роґуцька

Кадри Українських молодих професіоналістів поповнилися в Ню Йорку новою силою: молода лікарка-дентист Ірена Роґуцька з Демидовичів розпочала професійну працю в заведенні відомої лікарки п-і д-ра Надії Кмети на 14-й вулиці. Після другої війни Ірена з Демидовичів, заміжня Роґуцька, переїхала з батьками Надією і Павлом Демидовичами до Аргентини, це закінчила середню освіту і консерваторію з відзначенням. У 1960 р. родина переїхала до Ню Йорку, і в 1965 р. Ірена Роґуцька закінчила Гантер коледж, а цього року одержала докторат з дентистики в Нюйоркському університеті. І в Аргентині, і тут вона активно працює в Пласті, в Курені старших пластунок „Чорноморські хвилі". Як і її родичі, так і вона є членами УНСоюзу. Д-р Ірена Роґуцька це не лише нова професійна сила, але й вироблена свідома українка. Тому українська громада Ню Йорку щиро радіє успіхами молодої нашої професіоналістки і вірить, що здобута нею національна свідомість, освіта і фаховість принесуть всесторонню користь нашій громаді. **(Д-р Е. Ф.)**

Совєтська влада відповідальна за повені в Україні

(Закінчення зі стор. 1-ої.)

неділю, прорвавши млинські греблі у верхньому бігу, вилила і валом залила села в її ярі: Головчинці, Ворвулинці, Хартонівці, Угринківці, Дуплиська, Бедриківці і Касперівці. Були численні людські жертви і страта усього майна колгоспників. Ці села положені у вузькому ярі Дуби, але нікому не прийшло на думку дати їм за це якесь відшкодування. Окупаційна влада, що забрала млини від їх власників в 1939 році і їх ввесь час есксплуатувала, про греблі не дбала і вони зі старости при зливнім дощі попроривалися. Вода йшла валом і все по дорозі забирала. За таке недбале ставлення до чужого майна і життя власник млина у кожній упорядкованій державі мусів би відповідати. Бодай мусів би заплатити якесь відшкодування потерпілим. В „країні модерного соціялізму" цього немає.

Наддністрянські поля-луги на південному Поділлі давали найбільші врожаї кукурудзи, нераз по 30 мет. сот. з гектара. Колгоспник, що йому все поле відібрано, хотів собі якраз їх затримати, щоб мати з чого жити. А тут та сама „влада трудящих" їх не відбирає, але пускає на них стихію і таки досягає свого, змушуючи всіх стати колгоспними рабами. Піти з колгоспу до міста на заробітки дуже трудно. Правління колгоспу при своїй нездарности та перевантаженням совєтською бюрократією, потребує багато більше робітників і їх так мізерно оплачує, що взагалі не виплачується іти на роботу до колгоспу. На заплату за „трудодень" приходиться чекати місяцями. Колгосп в першу чергу оплачує своє начальство: всяких пляновиків, бухгалтерів-рахівників та інших дармоїдів-москалів. Для працівників, бувших власників цієї землі, остає лиш надія, що може це колись таки зміниться...(Подав: *Роман Хмілєвський*).

Праця
HELP WANTED FEMALE

Праця біля дому
СЕКРЕТАРКА, L.I.C.
Близько сабвеїв. Кваліфікована. Цікава праця з майбутнім. Добра платня. Присмне, шт. хол. бюро.
Mr. Haas — 784-1546

Праця біля дому
MOLDING MACHINE
Оперейтори — жінки. Досвід неконечний. Стала праця, добра платня. Денна та пополуднева шифта.
Formosa Plastics
19 Studder Avenue
Northport, L.I. (516) 261-2775

JR. ACCT
Needed to assist ofc. mgr. Must like working with details and be able to follow VP to assist in all acct. functions and assist in preparing P/L and related documents. Good growth potential. Salary is commensurate with ability. Please call (201) 339-4100 for appt. or apply International Paper Co., 48 Hook Rd., Bayonne, N.J. Ask for Mr. Shostak.
Equal opportunity employer

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

П'ЯТНИЦЯ, 15-го СЕРПНЯ 1969 р.

НЮАРК-ІРВІНГТОН, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Запор. Січ — 371 Відд., о год. 7:30 веч. в залі УНДому, 140 Prospect Ave., Irvington, N. J. Проситься вплачувати чл. вкладки на зборах.

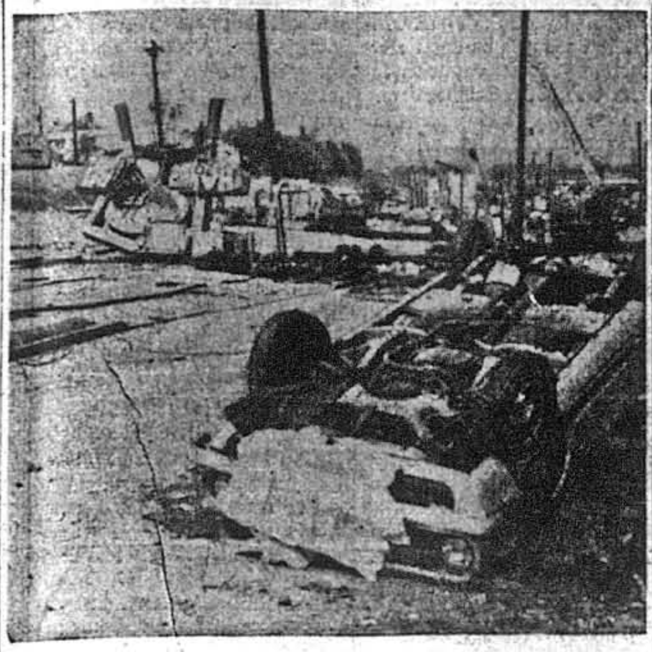
СУБОТА, 16-го СЕРПНЯ 1969 р.

ПЛАЙНФІЛД, Н. Дж. Місячні збори ім. І. Франка Відд. 372 о год. 7:30 веч., 210 Чорч Стр. в Ігол Гол. Проситься чл. прибути. — Управа.

НЮАРК, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Чорноморська Січ 14 Відд., о год. 7-ій веч. в Січовім Домі, при 690 Sanford Ave. Проситься прибути і вирівняти вкладки. — В. Роговський, предс., Ф. Микулинець, кас., М. П. Отрок, секр.

ДІТРОЙТ, Міч. Збори Б-ва св. о. Миколая Відд. 175 о год. 7-ій веч. в приміщенні УНДому при вул. Мартін. Проситься вибрати виділ. — Управа.

ПІСЛЯ ТОРНАДО В СІНСІННАТІ

Перевернене авто на дорозі в одному з передмість Сінсіннаті в Огайо і за ним руїни ресторану — вказують шлях, що ним проходив торнадо вночі з суботи на неділю 10 серпня.

Real Estate

НА ПРОДАЖ з ВТРАТОЮ 7-КІМНАТНИЙ ДІМ НА ЦІЛИЙ РІК
2 апартаменти. Також катедж, при головнім гайвею, около 5 акрів. Тел.:
(914) 647-5949 або пишіть:
Box 135A — Briggs Hwy
Ellenville, N.Y. 12428
I. Golloub

ДОМИ — МОРҐЕДЖІ ІНВЕСТИЦІЇ
Увага! Увага!
Спеціяльна нагода для докторів.
5 кімн. практика, компл. уладж. і 6 колосальних — модерних кімнат. Дім мурований, як палата. 100 x 180 чудовий город. Телефонуйте відразу!
Квінс — 2 род. мур. півосібняк, 5 років молодий, 4 і 4 модерні кімн. і викінчена пивниця з окр. входом. Морґедж за 5 3/4% Тільки $36.500,00.
Великий вибір інших домів і бизнесів!
SHIK REALTY
94-20 Jamaica Avenue
Woodhaven, N.Y. VI 6-8585

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

ТАРЗАН, Ч. 6226. Генерал Ітс інформує про Плендома

Перший літак випробовує нове летовище у країні Тарзана.

Повідомлення від генерала Ітса, Паде!

Гарно приземлились, поручнику!

Ваш професор Плендом, Тарзане, спричинив сильні зміни в думанні Державного Департаменту! Пентаґон прислав нам — і вам — подяку за переслання його безпечно до Вашинґтону разом з його доказами. Ви казали правду! Він є найбільшим ученим ворогів! Тепер ми знаємо їхні тайни!

Різне

Українське Висилкове Бюро
ROMAN PARCEL SERVICE
141 2nd Ave., New York City
Tel.: 475-7430. — Висилаємо ПАЧКИ з ОДЯГОМ і ХАРЧАМИ в УКРАЇНУ і до СССР. Маємо до продажу обмежену кількість авт „Москвич" в ціні $2,495.00. Уряд. год.: від понед. до суб. 8:30 — 6:00 веч.
НЕДІЛІ В ЛИПНІ і СЕРПНІ ЗАКРИТО.

ПЕРЕПИСУВАННЯ НА МАШИНІ
Українською і англ. мовами
Скоро • Дешево • Чисто
Телеф. (212) OR 7-5732

ДО ВІДОМА ТИХ, ЩО ВІДВІДУЮТЬ КАЛІФОРНІЮ
Українська Католицька Парафія має нову адресу:
Ukrainian Catholic Church
110 Brussels Street
San Francisco, Calif. 94134
Тел.: (415) 584-2601

Real Estate

ВАКАЦІЇ для РОДИНИ
Колиба біля річки. Плавання, полювання та лещетарство. Три (3) умебл. апартаменти, 90 миль від Ню Йорку. $13,500. Умови.
KOPP of KERHONKSON, NY
Тел.: (914) 626-7500

Business Opportunity

ЗОЛОТА НАГОДА ПЕКАРНЯ
Знамените положення у Woodmere, L.I. Добрий прихід. Ідеальне для мужа і жінки. Ціна на скорий продаж. Треба бачити, щоб оцінити. Власти тель продає по причині пог. здоров'я. Тел. 516 FR 4-0152 по 1-ій по пол.

НЕЗВИЧАЙНЕ КУПНО З ВТРАТОЮ
Вибрана посілість у Поконос. 2 год. автобусом від Н. Й. Гарні, вповні умебл. домики, госп. будинок та басейн. Всі удогіднення, у доброму стані. 90 акр. чудового краєвиду. Ціна $115,000. Можна купити частину. Треба бачити, щоб оцінити. (212) ES 7-0737 або (717) 839-7070, Mrs. Goldfarb

Funeral Directors

Theodore WOLINNIN, Inc.
Директор
Похоронного Заведення
123 East 7th Street
NEW YORK, N.Y. (9)
Tel.: GR 5-1437
СОЛІДНА ОБСЛУГА

LYTWYN & LYTWYN
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга ЩИРА і ЧЕСНА.
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey.
801 Springfield Avenue
IRVINGTON, N.J.
NEWARK, N.J.
ESsex 5-5555

ПЕТРО ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Займається Похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
Контрольована температура. Модерна каплиця до ужитку ДАРОМ.
PETER JAREMA
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y.
ORegon 4-2568